

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
ANTHONYHO MICHAELA COLLINSE
přednesené dne 8. června 2023¹

Věc C-178/22

**Neznámí pachatelé
za účasti:**

Procura della Repubblica presso il Tribunale di Bolzano

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Tribunale di Bolzano (Okresní soud v Bolzanu, Itálie)]

„Řízení o předběžné otázce – Zpracování osobních údajů v odvětví elektronických komunikací – Důvěrný charakter sdělení – Poskytovatelé služeb elektronických komunikací – Směrnice 2002/58/ES – Článek 1 odst. 3 a čl. 15 odst. 1 – Listina základních práv Evropské unie – Články 7, 8, 11 a čl. 52 odst. 1 – Žádost státního zástupce o přístup k údajům pro vyšetřování a stíhání krádeže mobilního telefonu s přitěžujícími okolnostmi – Definice ‚závažné trestné činnosti‘, která může odůvodnit závažný zásah do základních práv – Rozsah předchozího přezkumu k zajištění splnění požadavku spáchání závažného trestného činu – Zásada proporcionality“

I. Úvod

1. Procura della Repubblica presso il Tribunale di Bolzano (Úřad státního zástupce při Okresním soudu v Bolzanu, Itálie) (dále jen „státní zástupce v Bolzanu“) žádá Tribunale di Bolzano (Okresní soud v Bolzanu, Itálie) na základě vnitrostátní právní úpravy o povolení přístupu k údajům uchovávaným poskytovateli služeb elektronických komunikací, které umožňují mimo jiné dohledat a identifikovat zdroj a adresáta komunikace z mobilních telefonů.

2. V souvislosti s předmětnou žádostí se Tribunale di Bolzano (Okresní soud v Bolzanu) obrací na Soudní dvůr a žádá o výklad čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58/ES². Toto ustanovení umožňuje členským státům zavést legislativní výjimky z povinnosti zajistit důvěrný charakter elektronické komunikace stanovené v uvedené směrnici³. V rozsudku ve věci Prokuratuur⁴ Soudní dvůr konstatoval, že přístup k údajům, z nichž lze vyvodit přesné závěry o soukromém životě

¹ – Původní jazyk: angličtina.

² – Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (Směrnice o soukromí a elektronických komunikacích) (Úř. věst. 2002, L 201, s. 37; Zvl. vyd. 13/29, s. 514), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/136/ES ze dne 25. listopadu 2009 (Úř. věst. 2009, L 337, s. 11).

³ – Viz článek 5 směrnice 2002/58. Ochrana důvěrnosti elektronické komunikace, kterou zaručuje čl. 5 odst. 1 směrnice 2002/58, se vztahuje na opatření přijatá všemi osobami jinými než uživateli, ať již veřejnými nebo soukromými. Rozsudek ze dne 2. října 2018, Ministerio Fiscal (C-207/16, EU:C:2018:788, bod 36 a citovaná judikatura).

⁴ – Rozsudek ze dne 2. března 2021, Prokuratuur (Podmínky přístupu k údajům o elektronické komunikaci) (C-746/18, EU:C:2021:152) (dále jen „rozsudek ve věci Prokuratuur“).

uživatelé, na základě opatření přijatých podle čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58, představuje závažný zásah do základních práv a zásad zakotvených v člancích 7, 8 a 11 a čl. 52 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“)⁵. Takový přístup nelze povolit pro účely prevence, vyšetřování, odhalování a stíhání „trestných činů obecně“. Může být poskytnut pouze v rámci postupů a řízení, jejichž cílem je boj proti „závažné trestné činnosti“⁶, a musí podléhat předchozímu přezkumu ze strany soudu nebo nezávislého správního orgánu, aby bylo zajištěno dodržení tohoto požadavku⁷. Tribunale di Bolzano (Okresní soud v Bolzanu) žádá Soudní dvůr o objasnění dvou aspektů rozsudku ve věci Prokuratueur: pojmu „závažná trestní činnost“ a rozsahu předchozího přezkumu, který musí soud provést na základě ustanovení vnitrostátního práva, jež mu ukládá povinnost povolit přístup k údajům uchovávaným poskytovateli elektronických komunikací.

II. Právní rámec

A. Unijní právo

3. Článek 5 směrnice 2002/58, nadepsaný „Důvěrný charakter sdělení“, stanoví:

„1. Členské státy zajistí prostřednictvím vnitrostátních právních předpisů důvěrný charakter sdělení přenášených pomocí veřejné komunikační sítě a veřejně dostupných služeb elektronických komunikací a s nimi souvisejících provozních údajů. Zejména zakáží příposlech, odposlech, uchovávání nebo jiné druhy zachycování či sledování sdělení a s nimi souvisejících provozních údajů osobami jinými než uživateli bez souhlasu dotčených uživatelů, pokud k takovému jednání nejsou zákonem oprávněny v souladu s čl. 15 odst. 1. [...]

[...]

4. Článek 6 směrnice 2002/58, nadepsaný „Provozní údaje“, stanoví:

„1. Provozní údaje vztahující se k účastníkům a uživatelům zpracovávané a uchovávané provozovatelem veřejné komunikační sítě nebo poskytovatelem veřejně dostupné služby elektronických komunikací, musí být vymazány nebo anonymizovány, jakmile již nejsou potřebné pro přenos sdělení, aniž by tímto byly dotčeny odstavce 2, 3 a 5 tohoto článku a čl. 15 odst. 1.

[...]

5. Zpracování provozních údajů podle odstavců 1, 2, 3 a 4 musí být omezeno na osoby, které jednájí z pověření provozovatelů veřejných komunikačních sítí a poskytovatelů veřejně dostupných služeb elektronických komunikací, a které se zabývají účtováním nebo řízením provozu, požadavky zákazníků, odhalováním podvodů, marketingem služeb elektronických komunikací nebo poskytováním služeb s přidanou hodnotou, a musí být omezeno na rozsah, který je nezbytný pro účely těchto činností.

⁵ – Bez ohledu na délku období, ve vztahu k němuž je přístup k těmto údajům požadován, a na množství či povahu údajů dostupných v rámci takového období.

⁶ – Nebo předcházení závažnému ohrožení veřejné bezpečnosti. Viz rozsudek ve věci Prokuratueur, body 35, 39 a 45. Viz také rozsudky ze dne 2. října 2018, Ministerio Fiscal (C-207/16, EU:C:2018:788, bod 56) a ze dne 6. října 2020, La Quadrature du Net a další (C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791, bod 140).

⁷ – Rozsudek ve věci Prokuratueur, body 48 až 52.

[...]“

5. Článek 9 směrnice 2002/58, nadepsaný „Lokalizační údaje odlišné od provozních údajů“, stanoví:

„1. Mohou-li být zpracovávány lokalizační údaje odlišné od provozních údajů, které se vztahují k uživatelům nebo účastníkům veřejných komunikačních sítí nebo veřejně dostupných služeb elektronických komunikací, je možné tyto údaje zpracovávat pouze poté, co byly anonymizovány údaje, anebo se souhlasem uživatelů nebo účastníků v nezbytném rozsahu a po nezbytnou dobu pro poskytování služeb s přidanou hodnotou. Poskytovatel služeb musí informovat uživatele nebo účastníky před obdržáním jejich souhlasu o druhu lokalizačních údajů odlišných od provozních údajů, které budou zpracovávány, o účelu a délce doby zpracování a o tom, zda budou údaje předány třetí osobě za účelem poskytování služeb s přidanou hodnotou. Uživatelé nebo účastníci musí mít možnost kdykoliv vzít zpět svůj souhlas se zpracováním lokalizačních údajů odlišných od provozních údajů.

[...]“

6. Článek 15 odst. 1 směrnice 2002/58 zní takto:

„Členské státy mohou přijmout legislativní opatření, kterými omezí rozsah práv a povinností uvedených v článku 5, článku 6, čl. 8 odst. 1, 2, 3 a 4 a článku 9 této směrnice, pokud toto omezení představuje v demokratické společnosti nezbytné, přiměřené a úměrné opatření pro zajištění národní bezpečnosti (tj. bezpečnosti státu), obrany, veřejné bezpečnosti a pro prevenci, vyšetřování, odhalování a stíhání trestných činů nebo neoprávněného použití elektronického komunikačního systému, jak je uvedeno v čl. 13 odst. 1 směrnice 95/46/ES⁸. Členské státy mohou mimo jiné přijmout právní opatření umožňující zadržení údajů na omezenou dobu na základě důvodů uvedených v tomto odstavci. Veškerá opatření uvedená v tomto odstavci musí být v souladu s obecnými zásadami práva Společenství, včetně zásad uvedených v čl. 6 odst. 1 a 2 Smlouvy o založení Evropské unie.“

B. Vnitrostátní právní úprava

7. Článek 132 odst. 3 decreto legislativo 30 giugno 2003, n. 196, Codice in materia di protezione dei dati personali (legislativní nařízení č. 196, kterým se stanoví zákon o ochraně osobních údajů) ze dne 30. června 2003⁹, nedávno pozměněný článkem 1 decreto-legge 30 settembre 2021 n. 132, Misure urgenti in materia di giustizia e di difesa, nonché proroghe in tema di referendum, assegno temporaneo e IRAP, convertito con modificazioni nella legge 23 novembre 2021 n. 178 (nařízení s mocí zákona č. 132 ze dne 30. září 2021¹⁰, přeměněné se změnami na zákon č. 178 ze dne 23. listopadu 2021)¹¹ (dále jen „čl. 132 odst. 3 legislativního nařízení č. 196/2003“) stanoví:

„3. V rámci zákonem stanovené doby uchovávání [tedy 24 měsíců ode dne oznámení], pokud existují dostatečné důkazy o trestných činech, za které zákon stanoví trest odnětí svobody na doživotí nebo trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně 3 roky, stanovené podle

⁸ – Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (Úř. věst. 1995, L 281, s. 31; Zvl. vyd. 13/15, s. 355).

⁹ – Běžný doplněk č. 123 GURI č. 174 ze dne 29. července 2003, s. 11.

¹⁰ – GURI č. 234 ze dne 30. září 2021, s. 1.

¹¹ – GURI č. 284 ze dne 29. listopadu 2021, s.1.

článku 4 trestního řádu, a o trestných činech vyhrožování a obtěžování osob prostřednictvím telefonu, v případě, že jsou hrozba a obtěžování závažné, jsou údaje, pokud jsou důležité pro zjištění skutkového stavu, získávány na základě předchozího povolení soudu odůvodněným usnesením na žádost státního zástupce nebo na žádost obhájce obžalovaného, vyšetřované osoby, poškozeného a dalších soukromých osob;

[...]

3c. Údaje získané v rozporu s ustanoveními odstavců 3 a 3a nelze použít.“

8. Článek 4 trestního řádu, nadepsaný „Pravidla pro určení příslušnosti“, stanoví:

„Při určování příslušnosti se přihlíží k trestu stanovenému zákonem za každý dokonáný trestný čin nebo za pokus o něj. K pokračování, recidivě a okolnostem spáchání trestného činu se nepřihlíží, s výjimkou přitěžujících okolností, za které zákon stanoví jiný druh trestu, než je běžný trest za trestný čin, a zvláštních okolností.“

9. Podle předkládajícího soudu může státní zástupce stíhat trestný čin krádeže s přitěžujícími okolnostmi z moci úřední¹². Podle článku 625 Codice penale (trestní zákoník) bude osoba, která se dopustí trestného činu krádeže s přitěžujícími okolnostmi, potrestána zvláštním trestem spočívajícím v odnětí svobody na dva roky až šest let a peněžitým trestem od 927 eur do 1 500 eur. Článek 624 trestního zákoníku stanoví, že osoba, jež se dopustí prosté krádeže, kterou lze stíhat na základě trestního oznámení poškozeného, bude potrestána odnětím svobody od šesti měsíců až tři roky a peněžitým trestem ve výši od 154 eur do 516 eur.

III. Spory v původním řízení a předběžná otázka

10. Státní zástupce v Bolzanu zahájil dvě trestní řízení proti neznámým pachatelům pro krádež mobilního telefonu s přitěžujícími okolnostmi podle článků 624 a 625 trestního zákoníku¹³. Za účelem dohledání pachatelů požádal státní zástupce předkládající soud podle čl. 132 odst. 3 legislativního nařízení č. 196/2003 o „[...] oprávnění získávat od všech telefonních společností veškeré údaje, které mají k dispozici, prostřednictvím metod sledování a lokalizace (zejména uživatele a případně IMEI kódy volaných nebo volajících, navštívená nebo dosažená místa, čas a trvání hovorů nebo připojení a označení dotčených buněk nebo základnových stanic, uživatele a IMEI odesílatelů nebo příjemců SMS a MMS a je-li to možné, údaje o příslušných držitelích) příchozích a odchozích telefonních hovorů či komunikací a uskutečněných spojení, včetně roamingových hovorů, a to včetně těch, které nejsou účtovány (prozvánění), ode dne krádeže do dne rozhodnutí o žádosti.“

11. Předkládající soud má pochybnosti, zda je čl. 132 odst. 3 legislativního nařízení č. 196/2003 slučitelný s čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58, jak je vyložen v rozsudku ve věci Prokuratuur. Uvádí, že dne 7. září 2021 Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud, Itálie)¹⁴ konstatoval, že vzhledem k tomu, že vnitrostátní soudy mají prostor pro uvážení, pokud jde o určení trestných činů, které představují „závažné ohrožení národní bezpečnosti a závažnou trestnou činnost“,

¹² – Italské právo kvalifikuje krádeže, jež jsou předmětem vyšetřování před předkládajícím soudem, jako krádeže „s přitěžujícími okolnostmi“.

¹³ – První krádež byla spáchána dne 27. října 2021 (sp. zn. RGNR 9228/2021). Druhá se uskutečnila dne 20. listopadu 2021 (sp. zn. RGNR 9794/2021). Ke krádežím mobilních telefonů došlo v Bolzanu a majitelé telefonů je nahlásili Carabinieri (policii).

¹⁴ – Cass. Pen. Sez. II, č. 33116, ud. 7.9.2021, est. Pellegrino.

rozsudek ve věci Prokuratuur není vnitrostátními soudy přímo použitelný. V návaznosti na rozsudek Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud) přijal italský zákonodárce nařízení s mocí zákona č. 132 ze dne 30. září 2021, jehož čl. 132 odst. 3 kvalifikuje závažné trestné činy pro účely získání telefonních záznamů mimo jiné jako trestné činy, za které lze uložit trest „odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně tři roky“.

12. Podle předkládajícího soudu spadají pod hranici pro kvalifikaci závažných trestných činů stanovenou v čl. 132 odst. 3 legislativního nařízení č. 196/2003 trestné činy, které způsobují omezené narušení společenského života a mohou být stíhány pouze na základě trestního oznámení jednotlivce¹⁵. Přístup k telefonním záznamům tak lze podle tohoto ustanovení získat v případě krádeže věci minimální hodnoty, jako je mobilní telefon nebo jízdní kolo. Hranice stanovená v čl. 132 odst. 3 legislativního nařízení č. 196/2003 tudíž nerespektuje zásadu proporcionality podle čl. 52 odst. 1 Listiny, která vyžaduje, aby byla v každém jednotlivém případě poměřována závažnost vyšetřovaného trestného činu s omezením výkonu základního práva. Stíhání méně závažných trestných činů neodůvodňuje omezení výkonu základních práv na respektování soukromého života, ochranu osobních údajů a svobodu projevu a informací¹⁶.

13. Předkládající soud vysvětluje, že italské soudy mají velmi omezenou diskreční pravomoc při odmítnutí povolení přístupu k telefonním záznamům, neboť povolení musí být uděleno, existují-li „dostatečné důkazy o spáchání trestného činu“ a takové povolení „je důležité pro zjištění [skutkového stavu]“. Soudy zejména nemají pravomoc posuzovat závažnost vyšetřovaného trestného činu. Zákonodárce toto posouzení provedl, když obecně a bez rozlišení jednotlivých druhů trestných činů stanovil, že přístup k telefonním záznamům musí být udělen mimo jiné v souvislosti s vyšetřováním všech trestných činů, za které lze uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně tři roky.

14. Za těchto okolností se Tribunale di Bolzano (Okresní soud v Bolzanu) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Brání čl. 15 odst. 1 [směrnice 2002/58] takovému ustanovení vnitrostátní právní úpravy, jako je ustanovení obsažené v [článku 132 odst. 3 legislativního nařízení č. 196 z roku 2003], které [...] stanoví, že:

„V rámci zákonem stanovené doby uchovávání, pokud existují dostatečné důkazy o trestných činech, za které zákon stanoví trest odnětí svobody na doživotí nebo trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně tři roky, stanovené podle článku 4 [trestního řádu], a o trestných činech vyhrožování a obtěžování osob prostřednictvím telefonu, v případě, že jsou hrozba a obtěžování závažné, jsou údaje, pokud jsou důležité pro zjištění skutkového stavu, získávány na základě povolení soudu odůvodněným usnesením na žádost státního zástupce nebo na žádost obhájce obžalovaného, vyšetřované osoby, poškozeného a dalších soukromých osob“

¹⁵ – Předkládající soud uvádí, že „tak tomu je například v případě trestného činu porušování domovní svobody, který je podle článku 614 trestního zákoníku trestán odnětím svobody na jeden rok až čtyři roky. Dalšími trestnými činy, u nichž maximální zákonná trestní sazba nebrání získání telefonních záznamů, které jsou ale [stíhány] pouze pokud dotčená osoba podá trestní oznámení, neboť mají malou společenskou škodlivost, jsou trestné činy uvedené v článku 633 trestního zákoníku (vniknutí na pozemek a do budov: odnětí svobody na jeden rok až tři roky a peněžitý trest v rozmezí od 103 eur do 1 032 eur) nebo v článku 640 trestního zákoníku (podvod: odnětí svobody na šest měsíců až tři roky a peněžitý trest v rozmezí od 51 eur do 1 032 eur).“

¹⁶ – Viz články 7, 8 a 11 Listiny.

IV. Řízení před Soudním dvorem

15. Písemná vyjádření předložily česká a estonská vláda, Irsko, francouzská, italská, kyperská, maďarská, nizozemská, rakouská a polská vláda, jakož i Evropská komise.

16. Tyto zúčastněné strany a státní zástupce v Bolzanu přednesli ústní vyjádření a odpověděli na otázky položené Soudním dvorem na jednání konaném dne 21. března 2023.

V. Posouzení

A. K přípustnosti

17. Italská vláda a Irsko tvrdí, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je zčásti nepřijatelná. Podle skutkových okolností uvedených v předkládacím rozhodnutí byla žádost o přístup provedena v souvislosti s vyšetřováním krádeží mobilních telefonů s přitěžujícími okolnostmi. Irsko zdůrazňuje, že státní zástupce může tento trestný čin stíhat z úřední moci. Tato pravomoc odráží postoj, že povaha a účinky tohoto trestného činu mají dopad na společnost obecně. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je tedy hypotetická v tom rozsahu, v němž se týká i trestných činů, které lze stíhat pouze na základě trestního oznámení jednotlivce. Italská vláda uvádí, že předkládající soud odkazuje na řadu trestných činů, jež nejsou relevantní pro případy, které projednává. Italská vláda a Komise tvrdí, že ačkoliv je v žádosti odkazováno na „trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně tři roky“, trestný čin krádeže s přitěžujícími okolnostmi lze potrestat podle článku 625 trestního zákoníku odnětím svobody na dva roky až šest let. Komise proto navrhuje, aby Soudní dvůr otázku přeformuloval. Francouzská vláda rovněž žádá Soudní dvůr, aby otázku přeformuloval. Má za to, že ačkoliv Soudní dvůr může vykládat ustanovení unijního práva, není příslušný k posuzování slučitelnosti ustanovení vnitrostátního práva s unijním právem.

18. Předkládající soud prostřednictvím své otázky doslova vybízí Soudní dvůr k tomu, aby se vyjádřil ke slučitelnosti ustanovení vnitrostátního práva s unijním právem. To samo o sobě nebrání tomu, aby byl předkládajícímu soudu poskytnut výklad unijního práva, v daném případě čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58, který mu umožní rozhodnout o slučitelnosti jakéhokoliv vnitrostátního ustanovení, jež je předmětem řízení vedeného před tímto soudem, s uvedeným ustanovením¹⁷.

19. Z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že státní zástupce v Bolzanu požadoval přístup k údajům mimo jiné za účelem vyšetřování a stíhání dvou případů trestného činu krádeže mobilního telefonu s přitěžujícími okolnostmi podle článku 625 trestního zákoníku. Za těchto okolností jsou odkazy na jiné trestné činy, včetně článku 624 trestního zákoníku (prostá krádež)¹⁸, uvedené v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce pro rozhodnutí o žádostech projednávaných předkládajícím soudem bezpředmětné¹⁹. V rozsahu, v němž se předběžná otázka týká žádosti podané státním zástupcem v Bolzanu o přístup k údajům za účelem vyšetřování

¹⁷ – Viz obdobně rozsudek ze dne 17. března 2021, *Consulmarketing* (C-652/19, EU:C:2021:208, bod 33). Z ustálené judikatury vyplývá, že podle článku 267 SFEU přísluší Soudnímu dvoru, aby poskytl vnitrostátnímu soudu odpověď, která mu umožní rozhodnout spor, jenž mu byl předložen. Za tímto účelem může Soudní dvůr přeformulovat otázky, jež jsou mu položeny. Rozsudek ze dne 25. července 2018, *Dyson* (C-632/16, EU:C:2018:599, bod 47 a citovaná judikatura).

¹⁸ – Osoba, která se dopustí trestného činu prosté krádeže, bude potrestána trestem odnětí svobody v rozmezí od šesti měsíců do tří let, a spadá tedy do působnosti čl. 132 odst. 3 legislativního nařízení č. 196/2003.

¹⁹ – V rozsahu, v němž tyto odkazy naznačují, že se lze dovolávat čl. 132 odst. 3 legislativního nařízení č. 196/2003 při vyšetřování trestných činů, které nejsou závažnými trestnými činy, viz body 35 až 39 tohoto stanoviska.

spáchání trestných činů krádeže s přitěžujícími okolnostmi, tato otázka není hypotetická. Své posouzení použití čl. 132 odst. 3 legislativního nařízení č. 196/2003 proto omezím na tyto skutečnosti, jak je popisuje předkládající soud a týkají se krádeží mobilních telefonů s přitěžujícími okolnostmi.

B. K věci samé

1. Úvodní poznámky

20. Projednávaná věc vychází z žádosti státního zástupce v Bolzanu o přístup k údajům uchovávaným poskytovateli služeb elektronických komunikací. Netýká se uchovávání těchto údajů nebo jejich legality podle mimo jiné čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58²⁰. Tyto údaje zahrnují podrobnosti o příchozí a odchozí komunikaci²¹ uskutečněné pomocí odcizených mobilních telefonů a o lokalizačních údajích²². Ačkoli tyto údaje nezahrnují obsah komunikace, lze z nich vyvodit přesné závěry o soukromém životě osob, o jejichž údaje se jedná, přičemž přístup k nim tak podle všeho představuje „závažný“ zásah do jejich základních práv²³. Zásah, k němuž dochází v důsledku přístupu k těmto údajům, může být odůvodněn cílem²⁴, na který odkazuje první věta čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58, spočívajícím v prevenci, vyšetřování, odhalování a stíhání „závažných trestných činů“, nikoli však trestných činů obecně. Soudní dvůr při výkladu čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58 spojuje závažnost zásahu do základních práv osob se závažností vyšetřovaného trestného činu²⁵.

2. K pravomoci členských států definovat „závažné trestné činy“

21. Směrnice 2002/58 upravuje činnosti poskytovatelů služeb elektronických komunikací v souvislosti se zpracováním osobních údajů²⁶. Článek 1 odst. 3 výslovně vylučuje z působnosti směrnice 2002/58 činnosti státu ve vymezených oblastech, jako je veřejná bezpečnost, obrana, bezpečnost státu a trestní právo. Činnosti, na které odkazuje čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58, se v podstatě překrývají s činnostmi popsány v čl. 1 odst. 3 této směrnice a zahrnují činnosti státu

²⁰ – Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je tedy založena na předpokladu, že uchovávání požadovaných údajů je zákonné. Uchovávání údajů a přístup k nim, na které se vztahuje směrnice 2002/58, představují samostatné zásahy do základních práv zaručených v člancích 7, 8 a 11 Listiny a vyžadují si samostatné odůvodnění podle jejího čl. 52 odst. 1. V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. dubna 2022, Commissioner of An Garda Síochána a další (C-140/20, EU:C:2022:258, bod 47). V bodech 29 až 33 rozsudku ve věci Prokuratuur je uveden přehled pravidel upravujících uchovávání těchto údajů.

²¹ – Článek 2 písm. d) směrnice 2002/58 stanoví, že „sdělením“ „se rozumí jakákoli informace, která se vyměňuje nebo přenáší mezi určitým počtem zúčastněných stran prostřednictvím veřejně dostupné služby elektronických komunikací [...]“

²² – Článek 2 písm. c) směrnice 2002/58 stanoví, že „lokalizačními údaji“ „se rozumí jakékoli údaje [...] které určují zeměpisnou polohu koncového zařízení uživatele veřejně dostupné služby elektronických komunikací“.

²³ – Rozsudek ve věci Prokuratuur, body 34 a 35. Obdobně viz rozsudek ze dne 2. října 2018, Ministerio Fiscal (C-207/16, EU:C:2018:788, body 59 až 62). Je na vnitrostátním soudu, aby posoudil, zda přístup k dotčeným údajům představuje „závažný“ zásah do základních práv osob, kterých se tyto údaje týkají. Toto stanovisko vychází z předpokladu, že zásah, k němuž dochází v důsledku přístupu k údajům popsaným v bodě 10 tohoto stanoviska, je závažný.

²⁴ – Výčet cílů uvedený v čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58 je taxativní. Rozsudek ze dne 21. prosince 2016, Tele2 Sverige a Watson a další (C-203/15 a C-698/15, EU:C:2016:970, bod 90).

²⁵ – V tomto smyslu viz stanovisko generálního advokáta H. Saugmandsgaarda Øe ve věci Ministerio Fiscal (C-207/16, EU:C:2018:300, body 79 až 82 a citovaná judikatura). V souvislosti s cílem boje proti trestné činnosti lze v zásadě udělit přístup pouze k údajům osob, u nichž existuje podezření, že připravují, páchají či spáchaly závažný trestný čin nebo se určitým způsobem na takovém trestném činu podílely. Rozsudek ze dne 5. dubna 2022, Commissioner of An Garda Síochána a další (C-140/20, EU:C:2022:258, bod 105).

²⁶ – V tomto smyslu viz článek 3 směrnice 2002/58, který uvádí, že se tato směrnice vztahuje na zpracování osobních údajů ve spojení s poskytováním veřejně dostupných služeb elektronických komunikací. Viz také rozsudek ze dne 21. prosince 2016, Tele2 Sverige a Watson a další (C-203/15 a C-698/15, EU:C:2016:970, body 70 a 74) a obdobně stanovisko generálního advokáta M. Szpunara ve věci La Quadrature du Net a další (Osobní údaje a boj proti porušování autorských práv) (C-470/21, EU:C:2022:838, bod 38).

v oblasti trestního práva, které jsou z působnosti směrnice 2002/58 výslovně vyloučeny²⁷. Mezi činnostmi státu, jež čl. 1 odst. 3 směrnice 2002/58 vylučuje z oblasti její působnosti, a legislativními opatřeními, která mohou členské státy přijmout podle čl. 15 odst. 1 uvedené směrnice²⁸, tak existuje jasná souvislost.

22. Soudní dvůr bez ohledu na tuto jasnou souvislost opakovaně uvádí, že vzhledem k tomu, že čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58 výslovně zmocňuje členské státy k přijetí zde popsanych vnitrostátních legislativních opatření, taková opatření spadají do oblasti působnosti této směrnice. Z této judikatury vyplývá, že pojem „činnosti“, včetně slovního spojení „činnosti státu v oblasti trestního práva“ použitého v čl. 1 odst. 3 směrnice 2002/58, nezahrnuje legislativní opatření uvedená v čl. 15 odst. 1 dané směrnice²⁹.

23. Článek 2 směrnice 2002/58, který obsahuje řadu definic pro účely použití uvedené směrnice, ani žádné jiné ustanovení směrnice 2002/58, včetně čl. 15 odst. 1, nedefinuje pojem „trestné činy“. Směrnice 2002/58 neobsahuje výčet „trestných činů“³⁰. Kromě toho, judikatura vykládající čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58 tento pojem nedefinuje³¹.

24. I přes neexistenci jakýchkoliv takových definic směrnice 2002/58 nestanoví, že každý členský stát definuje pojem „trestné činy“ v souladu se svým vnitrostátním právem³². Podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že z požadavků jak jednotného používání unijního práva, tak zásady rovnosti vyplývá, že ustanovení unijního práva, které výslovně neodkazuje na právo členských států za účelem vymezení svého smyslu a dosahu, musí být zpravidla vykládáno autonomním a jednotným způsobem v celé Evropské unii. V rámci výkladu čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58 lze pojem „trestné činy“ přinejmenším v zásadě považovat za autonomní pojem unijního práva, který je třeba vykládat jednotným způsobem ve všech členských státech³³.

²⁷ – Rozsudek ze dne 6. října 2020, La Quadrature du Net a další (C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791, bod 97).

²⁸ – Pro účely zajištění národní bezpečnosti, obrany, veřejné bezpečnosti, prevence, vyšetřování, odhalování a stíhání trestných činů a neoprávněného použití elektronického komunikačního systému.

²⁹ – Rozsudek ze dne 6. října 2020, La Quadrature du Net a další (C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791, bod 98) a rozsudek ze dne 6. října 2020, Privacy International (C-623/17, EU:C:2020:790, bod 38 a citovaná judikatura).

³⁰ – Viz naproti tomu čl. 2 odst. 2 rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (Úř. věst. 2002, L 190, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 34), ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009 (Úř. věst. 2009, L 81, s. 24), v němž je uveden výčet trestných činů, které jsou důvodem pro předání na základě evropského zatýkacího rozkazu, a přílohu II směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/681 ze dne 27. dubna 2016 o používání údajů jmenné evidence cestujících (PNR) pro prevenci, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti (Úř. věst. 2016, L 119, s. 132), v níž je uveden výčet „závažných trestných činů“ definovaných v čl. 3 bodě 9 uvedené směrnice.

³¹ – Směrnice 2002/58 neodkazuje na pojmy „obecné trestné činy“, „závažné trestné činy“ ani „trestný čin (trestné činy)“. Soudní dvůr na tyto pojmy ve své judikatuře odkazuje, aniž je definoval nebo poskytl jakákoli kritéria, jak by tak vnitrostátní zákonodárci mohli učinit. Viz například rozsudky ze dne 21. prosince 2016, Tele2 Sverige a Watson a další (C-203/15 a C-698/15, EU:C:2016:970, body 115 a 125) a ze dne 2. října 2018, Ministerio Fiscal (C-207/16, EU:C:2018:788, body 54, 56 a 63). V tomto ohledu rovněž viz bod 45 rozsudku ve věci Prokuratuur.

³² – Viz naproti tomu čl. 1 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/24/ES ze dne 15. března 2006 o uchovávání údajů vytvářených nebo zpracovávaných v souvislosti s poskytováním veřejně dostupných služeb elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí a o změně směrnice 2002/58/(Úř. věst. 2006, L 105, s. 54), který stanovil, že „účelem této směrnice je harmonizovat předpisy členských států týkající se povinnosti poskytovatelů veřejně dostupných služeb elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí, pokud jde o uchovávání některých údajů jimi vytvořených nebo zpracovaných, s cílem zajistit dostupnost těchto údajů pro účely vyšetřování, odhalování a stíhání závažných trestných činů, jak jsou vymezeny každým členským státem v jeho vnitrostátních právních předpisech.“ (kurzivou zvýraznil autor stanoviska). Rozsudkem ze dne 8. dubna 2014, Digital Rights Ireland a další (C-293/12 a C-594/12, EU:C:2014:238) prohlásil Soudní dvůr směrnicí 2006/24 za neplatnou.

³³ – Viz obdobně rozsudek ze dne 7. září 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Povaha oprávnění k pobytu podle článku 20 SFEU) (C-624/20, EU:C:2022:639, body 19 a 20).

25. Deset členských států a Komise, jež předložily vyjádření Soudnímu dvoru, však mají jednomyslně za to, že každému členskému státu přísluší definovat pojem „trestné činy“, včetně závažných trestných činů, na něž odkazuje čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58, s odkazem na své vnitrostátní právní předpisy.

26. S těmito tvrzeními souhlasím z následujících důvodů.

27. Zaprvé Soudní dvůr již dříve uvedl, že v souvislosti s čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58 je na členských státech, aby definovaly své základní bezpečnostní zájmy a přijaly vhodná opatření k zajištění své vnitřní a vnější bezpečnosti³⁴. Ačkoli to Soudní dvůr výslovně neuvedl, podle všeho se přiklonil k názoru, že pojem „národní bezpečnost“ uvedený v čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58 není autonomním pojmem unijního práva, a to i přes neexistenci definice tohoto pojmu nebo výslovného odkazu na právo členských států³⁵. Nevidím důvod, proč by se tentýž přístup neměl uplatnit na pravomoci členských států definovat pojmy „trestné činy“ nebo „závažné trestné činy“ pro účely čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58. Pojmy „trestné činy“, „veřejná bezpečnost“ a „národní bezpečnost“ uvedené v předmětném ustanovení lze považovat za *noscitur a sociis*, neboť se zdá, že unijní normotvůrce chtěl, aby se s každým z nich zacházelo podobným způsobem, a to i pokud jde o způsob jejich vymezení³⁶.

28. Zadruhé čl. 4 odst. 2 SEU ukládá Evropské unii povinnost respektovat národní identitu členských států, která spočívá v jejich základních politických a ústavních systémech. Preambule Listiny rovněž uznává, že i když Unie přispívá k zachování a rozvíjení společných hodnot, respektuje mimo jiné i rozmanitost kultur a tradic národů Evropy. Vymezení trestných činů a trestů³⁷ odráží národní citlivost a tradice, které se značně liší nejen mezi členskými státy, ale také v průběhu času souběžně se společenskými změnami³⁸.

29. V této souvislosti lze poznamenat, že členské státy při vymezování trestných činů a trestů v různé míře zohledňují řadu různých faktorů. Posouzení „závažnosti“ určitého trestného činu ze strany členského státu se často, ne-li vždy, odráží v závažnosti uloženého. Délka trestu odnětí svobody může odrážet analýzu řady faktorů, včetně vnímané vlastní „závažnosti“ trestného činu a jeho relativní „závažnosti“ ve srovnání s jinými trestnými činy. Nebyly uvedeny žádné důvody,

³⁴ – Rozsudek ze dne 6. října 2020, La Quadrature du Net a další (C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791, body 99 a 136).

³⁵ – Článek 4 odst. 2 SEU navíc stanoví, že národní bezpečnost zůstává výhradní odpovědností každého členského státu. Skutečnost, že je vnitrostátní opatření přijato za účelem ochrany národní bezpečnosti, neznamená, že unijní právo nelze uplatnit a členské státy jsou zproštěny jakékoliv povinnosti jej dodržovat. Rozsudek ze dne 6. října 2020, La Quadrature du Net a další (C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791, body 99 a 135).

³⁶ – Ačkoliv význam cíle zajistit národní bezpečnost přesahuje význam cíle spočívajícího v boji proti závažné trestné činnosti a je tak způsobilý odůvodnit závažnější zásahy do základních práv, tento cíl se nedotýká práva členských států definovat pojmy „trestné činy“ nebo „závažné trestné činy“. Rozsudek ze dne 6. října 2020, La Quadrature du Net a další (C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791, bod 136).

³⁷ – A také polehčujících a přitěžujících okolností.

³⁸ – Generální advokát H. Saugmandsgaard Øe měl za to, že trestněprávní předpisy a pravidla trestního řízení spadají do pravomoci členských států, i když jejich právní řád může být ovlivněn ustanoveními unijních právních předpisů přijatých v této oblasti na základě mimo jiné čl. 83 odst. 2 SFEU. Neexistuje tedy žádné obecně platné ustanovení, které by poskytovalo harmonizovanou definici pojmu „závažný trestný čin“. Stanovisko ve věci Ministerio Fiscal (C-207/16, EU:C:2018:300, bod 95). Generální advokát G. Pitruzzella uvedl, že definice pojmu „závažný trestný čin“ musí být ponechána na posouzení členských států. Podle vnitrostátních právních systémů může být totiž tentýž trestný čin trestán přísněji nebo mírněji. Vymezení přitěžujících okolností se rovněž může mezi členskými státy lišit. Stanovisko ve věci Prokuratuur (Podmínky přístupu k údajům o elektronické komunikaci) (C-746/18, EU:C:2020:18, body 91 a 92). Generální advokát M. Szpunar měl naopak za to, že „pojem ‚závažná trestná činnost‘ je [...] třeba vykládat autonomně. Tento pojem nemůže záviset na jeho pojetí v jednotlivých členských státech, jelikož jinak by bylo možné obejít požadavky čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58 v závislosti na tom, zda členské státy přijmou rozšiřující, či zužující pojetí boje proti závažné trestné činnosti.“ Stanovisko ve věci La Quadrature du Net a další (Osobní údaje a boj proti porušování autorských práv) (C-470/21, EU:C:2022:838, bod 74).

proč by členské státy neměly tuto pravomoc vykonávat nebo ostatně proč by se měl v konkrétním posuzovaném kontextu použít jiný přístup k definici pojmů „trestné činy“, „závažné trestné činy“ nebo „trestné činy obecně“.

30. Pravomocí členských států v oblasti trestního práva není dotčena pravomoc, kterou má Evropská unie v určitých případech, a sice stanovit například minimální pravidla vymezující trestné činy a sankce, pokud jde o mimořádně závažnou trestnou činnost s přeshraničním rozměrem z důvodu povahy nebo dopadu těchto trestných činů nebo kvůli zvláštní potřebě potírat ji na společném základě³⁹. Unijní normotvůrce však nestanovil pravidla upravující definici trestných činů v čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58⁴⁰. Jak již bylo uvedeno⁴¹, ze znění čl. 1 odst. 3 směrnice 2002/58 je vskutku zřejmé, že unijní normotvůrce neměl jejím přijetím v úmyslu vykonávat jakoukoli pravomoc v oblasti trestního práva.

31. Uvedené dva důvody postačují k objasnění toho, proč si členské státy bez ohledu na skutečnost, že vnitrostátní legislativní opatření přijatá podle čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58 pro vyšetřování a stíhání trestných činů spadají do oblasti působnosti tohoto předpisu, ponechávají pravomoc definovat pojem „trestné činy“, včetně pojmu „závažné trestné činy“, a stanovit tresty za účast na takovém jednání⁴².

3. Ke kritériím přezkumu využití možnosti odchýlit se od zásady důvěrnosti stanovené v čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58

32. Soudní dvůr zdůraznil, že možnost odchýlit se⁴³ mimo jiné od zásady důvěrnosti stanovené v čl. 5 odst. 1 směrnice 2002/58 musí být vykládána restriktivně, aby se nestala obecným pravidlem, čímž by byla uvedená zásada zbavena své podstaty⁴⁴. Využití této možnosti tak musí respektovat mimo jiné zásady rovnocennosti⁴⁵ a účinnosti⁴⁶. Musí rovněž dodržovat obecné zásady unijního práva, včetně zásady proporcionality⁴⁷, a články 7, 8 a 11⁴⁸ a čl. 52 odst. 1

³⁹ – Článek 83 odst. 1 první pododstavec SFEU. Viz také rozsudek ze dne 21. října 2021, Okrazhna prokuratura – Varna (C-845/19 a C-863/19, EU:C:2021:864, bod 32).

⁴⁰ – Viz obdobně rozsudek ve věci Prokuratuur, body 41 a 42. Soudní dvůr uvedl, že při neexistenci unijní právní úpravy v dané oblasti a v souladu se zásadou procesní autonomie „v zásadě přísluší pouze vnitrostátnímu právu, aby stanovilo pravidla přípustnosti a hodnocení – v rámci trestního řízení zahájeného proti osobám podezřelým ze závažné trestné činnosti – informací a důkazů získaných takovým uchováváním údajů, které je v rozporu s unijním právem.“ Právním základem směrnice 2002/58 je článek 114 SFEU (dříve článek 95 Smlouvy o ES), a nikoli například první pododstavec čl. 83 odst. 1 SFEU. Naproti tomu právním základem směrnice 2016/681 je čl. 82 odst. 1 druhý pododstavec písm. d) SFEU (justiční spolupráce v trestních věcech) a čl. 87 odst. 2 písm. a) SFEU (policejní spolupráce).

⁴¹ – Viz bod 21 tohoto stanoviska.

⁴² – Viz obdobně rozsudek ze dne 23. října 2007, Komise v. Rada (C-440/05, EU:C:2007:625, body 66, 70 a 71 a citovaná judikatura). Viz také rozsudek ze dne 28. dubna 2011, El Dridi (C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, bod 53).

⁴³ – Článek 15 odst. 1 směrnice 2002/58 stanoví, že členské státy „mohou přijmout“ legislativní opatření, která omezí určitá práva a povinnosti, jež uvedená směrnice stanoví.

⁴⁴ – Rozsudek ze dne 21. prosince 2016, Tele2 Sverige a Watson a další (C-203/15 a C-698/15, EU:C:2016:970, bod 89). Generální advokát H. Saugmandsgaard Øe měl za to, že „každý členský stát [má sice] možnost posoudit, jaká hranice trestní sazby je odpovídající pro účely kvalifikace trestného činu jako závažného, avšak nesmí ji stanovit v tak nízké výši s ohledem na obvyklou výši trestů uplatnitelných v tomto státě, aby se výjimky ze zákazu uchovávání a využívání osobních údajů stanovené v čl. 15 odst. 1 staly pravidlem [...]“. Stanovisko ve věci Ministerio Fiscal (C-207/16, EU:C:2018:300, bod 114).

⁴⁵ – Nic nenavzděčuje tomu, že by dotčená italská právní úprava nebyla v souladu s touto zásadou.

⁴⁶ – Rozsudek ze dne 5. dubna 2022, Commissioner of An Garda Síochána a další (C-140/20, EU:C:2022:258, bod 127).

⁴⁷ – Viz také bod 11 odůvodnění směrnice 2002/58.

⁴⁸ – Viz také bod 2 odůvodnění směrnice 2002/58.

Listiny⁴⁹. Cíl boje proti závažné trestné činnosti je třeba vždy sladit s požíváním základních práv, která jsou tak dotčena. Práva zakotvená v člancích 7, 8 a 11 Listiny nejsou absolutní a jejich výkon musí být posuzován ve vztahu k jejich funkci ve společnosti⁵⁰. Článek 52 odst. 1 Listiny tak stanoví, že omezení výkonu těchto práv, která jsou stanovena zákonem, musí respektovat podstatu těchto práv, a musí být při dodržení zásady proporcionality nezbytná a skutečně odpovídat cílům obecného zájmu, jež uznává Evropská unie, nebo potřebě ochrany práv a svobod druhého. Vnitrostátní legislativní opatření přijatá na základě čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58 tak musí skutečně a striktně odpovídat jednomu z cílů uvedených v tomto ustanovení. Musí vycházet z objektivních kritérií, být právně závazná a stanovovat jasná a přesná pravidla, z nichž vyplývají hmotněprávní a procesní podmínky, na základě kterých musí poskytovatelé služeb elektronických komunikací umožnit příslušným vnitrostátním orgánům přístup k údajům⁵¹.

33. Za účelem zajištění úplného dodržování těchto podmínek v praxi musí přístup příslušných vnitrostátních orgánů k uchovávaným údajům v zásadě⁵² podléhat předchozímu přezkumu ze strany soudu nebo nezávislého správního orgánu⁵³ na základě odůvodněné žádosti uvedených orgánů, přičemž musí být vyrozuměny dotčené osoby⁵⁴. Z ustálené judikatury vyplývá, že soud nebo nezávislý správní orgán musí při provádění tohoto předchozího přezkumu sladit jednotlivé dotčené zájmy a práva, aby dosáhl spravedlivé rovnováhy mezi požadavky vyšetřování a potřebou zajistit základní práva na respektování soukromého života a na ochranu osobních údajů dotčených osob⁵⁵.

34. V projednávané věci čl. 132 odst. 3 legislativního nařízení č. 196/2003 stanoví podmínky, za nichž musí vnitrostátní soud v návaznosti na žádost státního zástupce nařídít poskytovatelům služeb elektronických komunikací, aby státnímu zástupci udělili přístup k údajům. Je nesporné⁵⁶, že čl. 132 odst. 3 legislativního nařízení č. 196/2003 jasně a přesně stanoví okolnosti a podmínky, za nichž může vnitrostátní soud nařídít poskytovatelům služeb elektronických komunikací, aby takový přístup poskytli. Předkládající soud má však za to, že trest „odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně tři roky“ je příliš široký, neboť do své působnosti zahrnuje takové trestné činy, jako je prostá krádež, které způsobují jen malé narušení společenského života.

35. Ačkoli se čl. 132 odst. 3 legislativního nařízení č. 196/2003 potenciálně vztahuje na širokou škálu trestných činů, Soudní dvůr nemá v projednávané věci k dispozici žádný důkaz o tom, že by zahrnoval tak velké množství trestných činů, že by přístup k údajům na základě uvedeného

⁴⁹ – Rozsudky ze dne 21. prosince 2016, *Tele2 Sverige a Watson a další* (C-203/15 a C-698/15, EU:C:2016:970, bod 89) a ze dne 6. října 2020, *La Quadrature du Net a další* (C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791, body 111 až 113). Viz také stanovisko generálního advokáta H. Saugmandsgaarda Øe ve věci *Ministerio Fiscal* (C-207/16, EU:C:2018:300, body 116 až 120). V rozsudku ze dne 8. března 2022 *Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld* (Přímý účinek) (C-205/20, EU:C:2022:168, bod 31) Soudní dvůr připomněl, že zásada proporcionality je pro členské státy při uplatňování unijního práva závazná. V této souvislosti musí členské státy při přijímání trestněprávních sankcí dodržovat čl. 49 odst. 3 Listiny, a to i v případě neexistence unijních právních předpisů, které by tyto sankce harmonizovaly.

⁵⁰ – Článek 52 odst. 1 Listiny. Rozsudek ze dne 6. října 2020 *La Quadrature du Net a další* (C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791, bod 120).

⁵¹ – Rozsudek ze dne 21. prosince 2016, *Tele2 Sverige a Watson a další* (C-203/15 a C-698/15, EU:C:2016:970, body 117 až 119). Viz také rozsudek ze dne 6. října 2020, *La Quadrature du Net a další* (C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791, body 110 a 129 až 133).

⁵² – Například čl. 132 odst. 3a legislativního nařízení č. 196/2003 stanoví zvláštní pravidla pro přístup k údajům v naléhavých případech. Ve svém stanovisku ve věci *La Quadrature du Net a další* (Osobní údaje a boj proti porušování autorských práv) (C-470/21, EU:C:2022:838, body 99 až 105) měl generální advokát M. Szpunar za to, že předchozí přezkum je nezbytný pouze v případě, kdy dochází k závažnému zásahu do soukromého života uživatelů služeb elektronických komunikací. Předchozí přezkum je nezbytný, neboť zásah v projednávané věci je závažný vzhledem k povaze údajů, k nimž státní zástupce požaduje přístup.

⁵³ – Požadavek předchozího přezkumu stanovila judikatura Soudního dvora, a nikoli směrnice 2002/58: rozsudek ze dne 21. prosince 2016 *Tele2 Sverige a Watson a další* (C-203/15 a C-698/15, EU:C:2016:970, body 120 a 121 a citovaná judikatura).

⁵⁴ – Rozsudek ze dne 21. prosince 2016, *Tele2 Sverige a Watson a další* (C-203/15 a C-698/15, EU:C:2016:970, body 120 a 121).

⁵⁵ – Rozsudek ve věci *Prokuratuur*, bod 52.

⁵⁶ – S výhradou ověření předkládajícím soudem.

ustanovení byl spíše pravidlem než výjimkou⁵⁷. Mez trestu odnětí svobody spočívající v horní hranici trestní sazby nejméně tři roky stanovená v uvedeném ustanovení se nejeví jako příliš nízká⁵⁸. Obdobně čl. 3 bod 9 směrnice 2016/681⁵⁹ definuje „závažný trestný čin“ jako „trestný čin uvedený v příloze II, za který lze podle vnitrostátního práva členského státu uložit trest odnětí svobody nebo ochranné opatření spojené s odnětím svobody s horní hranicí trestní sazby v délce nejméně tří let“⁶⁰. Soudní dvůr však uvedl, že jelikož čl. 3 bod 9 směrnice 2016/681 odkazuje na horní hranici trestní sazby použitelného trestu, a nikoliv na její dolní hranici, nelze vyloučit, že relevantní „údaje [...] mohou být zpracovávány za účelem boje proti trestným činům, které sice splňují kritérium stanovené v tomto ustanovení týkající se prahové hodnoty závažnosti, ale vzhledem ke zvláštnostem vnitrostátního trestního systému se nejedná o závažnou trestnou činnost, ale o běžnou trestnou činnost“⁶¹.

36. Tříletý trest uvedený v čl. 132 odst. 3 legislativního nařízení č. 196/2003 odkazuje na horní hranici trestní sazby použitelného trestu, a mohl by se tedy vztahovat na takové trestné činy, jako je prostá krádež⁶². Je proto třeba přezkoumat, jak je čl. 132 odst. 3 legislativního nařízení č. 196/2003 uplatňován v praxi. S výhradou ověření předkládajícím soudem se zdá, že čl. 132 odst. 3 legislativního nařízení č. 196/2003 stanoví dvě různá kritéria předchozího přezkumu ze strany vnitrostátního soudu v závislosti na povaze vyšetřovaných trestných činů.

37. První z těchto kritérií přezkumu vyžaduje⁶³, aby vnitrostátní soudy povolily státnímu zástupci přístup k údajům uchovávaným poskytovateli služeb elektronických komunikací, pokud jsou takové údaje důležité pro zjištění skutkového stavu a existují dostatečné důkazy o spáchání trestného činu vyhrůžování a obtěžování osob prostřednictvím telefonu, pokud je vyhrůžování nebo obtěžování závažné. Vnitrostátní soud tedy musí provést individuální posouzení závažnosti dotčeného trestného činu a ověřit, zda jeho vyšetřování a stíhání odůvodňuje omezení obecných práv zakotvených v člancích 7, 8 a 11 Listiny a zvláštních práv uvedených v člancích 5, 6 a 9 směrnice 2002/58. Uvedené kritérium vyžaduje v daném případě individuální posouzení, zda je zásah do těchto práv přiměřený ve srovnání s cílem veřejného zájmu, kterým je boj proti trestné činnosti.

⁵⁷ – Viz analýza ve stanovisku generálního advokáta H. Saugmandsgaarda Øe ve věci *Ministerio Fiscal* (C-207/16, EU:C:2018:300, body 116 až 120). Posouzení této otázky v konečném důsledku přísluší předkládajícímu soudu.

⁵⁸ – Skutečnost, že se definice trestných činů a systém sankcí v jednom členském státě liší od definic trestných činů a systému sankcí v jiném členském státě, nemůže mít sama o sobě vliv na přiměřenost právní úpravy. Viz obdobně rozsudek ze dne 8. července 2010, *Sjöberg a Gerdin* (C-447/08 a C-448/08, EU:C:2010:415, bod 38).

⁵⁹ – Směrnice 2016/681 se týká předávání a zpracovávání údajů cestujících pro účely prevence, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti.

⁶⁰ – Soudní dvůr uvedl, že požadavky vyplývající z tohoto ustanovení, které se týkají povahy a přísnosti použitelného trestu, v zásadě omezují použití systému zavedeného směrnicí 2016/681 na trestné činy s dostatečnou mírou závažnosti, které mohou odůvodnit zásah do základních práv zakotvených v člancích 7 a 8 Listiny. Rozsudek ze dne 21. června 2022, *Ligue des droits humains* (C 817/19, EU:C:2022:491, bod 150).

⁶¹ – Soudní dvůr tak konstatoval, že členské státy musí zajistit, aby se systém zavedený směrnicí 2016/681 omezil na boj proti závažné, a nikoliv běžné trestné činnosti. Rozsudek ze dne 21. června 2022, *Ligue des droits humains* (C-817/19, EU:C:2022:491, body 151 a 152). Předmět a oblast působnosti směrnice 2016/681, která mimo jiné stanoví výměnu údajů PNR mezi členskými státy, se nepřekrývají s předmětem a oblastí působnosti směrnice 2002/58. Z toho vyplývá, že ustanovení těchto směrnic je třeba posuzovat odděleně a samostatně. V tomto ohledu a na rozdíl od postoje, který se týká čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58, je pojem „závažný trestný čin“ uvedený ve směrnici 2016/681 autonomním pojmem unijního práva. V tomto smyslu viz rovněž bod 12 odůvodnění a čl. 3 bod 9 a příloha II směrnice 2016/681.

⁶² – Viz obdobně rozsudek ze dne 21. června 2022, *Ligue des droits humains* (C-817/19, EU:C:2022:491, bod 151).

⁶³ – Původní jazykové znění používá výrazy „i dati sono acquisiti“.

38. Naproti tomu druhé kritérium přezkumu, které je relevantní v rámci projednávané věci, vyžaduje⁶⁴, aby vnitrostátní soudy povolily státnímu zástupci přístup k údajům uchovávaným poskytovateli služeb elektronických komunikací, pokud jsou takové údaje důležité pro zjištění skutkového stavu a existují dostatečné důkazy o spáchání trestného činu, za který lze uložit mimo jiné trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně tři roky. V takovém případě je úloha vnitrostátního soudu omezena na ověření, zda jsou tyto objektivní požadavky splněny, aniž mu je dána jakákoliv možnost provést individuální posouzení zájmů v projednávané věci⁶⁵. Přezkum, který vnitrostátní soud provádí podle čl. 132 odst. 3 legislativního nařízení č. 196/2003, je tak odtržen od jakékoli skutečné souvislosti se zvláštními okolnostmi projednávané věci.

39. Vnitrostátní soudy sice nemohou mít pravomoc přezkoumávat zákonodárcem stanovené definice trestných činů nebo přezkoumávat rozhodnutí zákonodávce o závažnosti takových trestných činů⁶⁶, musí však mít na základě legislativních opatření přijatých s odkazem na čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58 pravomoc provést individuální posouzení, zda udělení přístupu k citlivým údajům, z nichž lze vyvodit přesné závěry týkající se soukromého života uživatele, což představuje závažný zásah do základních práv zakotvených v člancích 7, 8 a 11 a čl. 52 odst. 1 Listiny, je přiměřené.

40. Z výše uvedeného vyplývá, že podle opatření přijatých podle čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58 přístup k citlivým údajům nesmí být umožněn, pokud (i) dotčený trestný čin nedosáhne hranice závažnosti předem stanovené vnitrostátním zákonodárcem a pokud (ii) soud nebo nezávislý správní orgán na základě individuálního posouzení nebo přezkumu neshledá, že zásah do základních práv, k němuž dochází v důsledku udělení takového přístupu k údajům, je přiměřený, s ohledem na cíl veřejného zájmu, jímž je v konkrétním případě boj proti trestné činnosti. V některých případech však nesmí být přístup k takovým údajům umožněn ani tehdy, pokud trestný čin dosáhne hranice závažnosti podle vnitrostátního práva.

41. Trestný čin krádeže s přitěžujícími okolnostmi, o který se jedná v projednávané věci, je podle vnitrostátního práva považován za „závažný“, neboť za něj lze uložit mimo jiné trest odnětí svobody na dva roky až šest let, čímž je splněna hranice závažnosti uvedená v čl. 132 odst. 3 legislativního nařízení č. 196/2003⁶⁷. Při uplatňování opatření přijatých podle čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58 se zdá, že italské soudy nemají pravomoc zpochybnit kvalifikaci krádeže s přitěžujícími okolnostmi jako „závažného trestného činu“ podle vnitrostátního práva. Není-li tedy hranice stanovené vnitrostátním právem dosaženo, předkládající soud nemůže požadovaný přístup k údajům udělit⁶⁸.

42. Pokud je hranice stanovené vnitrostátním zákonodárcem dosaženo, předkládající soud musí podle čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58 přezkoumat, zda je s ohledem na všechny okolnosti týkající se konkrétního projednávaného případu zásah do základních práv, k němuž dochází v důsledku

⁶⁴ – S výhradou ověření předkládajícím soudem platí, že použití oznamovacího způsobu v čl. 132 odst. 3 legislativního nařízení č. 196/2003 („i dati sono acquisiti“) znamená, že přístup k dotčeným údajům udělí vnitrostátní soud za předpokladu, že jsou splněny objektivní podmínky, které uvedené ustanovení ukládá.

⁶⁵ – Na jednání se názory státního zástupce v Bolzanu a italské vlády na úlohu vnitrostátního soudu a rozsah předchozího přezkumu podle čl. 132 odst. 3 legislativního nařízení č. 196/2003 lišily. Zatímco státní zástupce v Bolzanu tvrdil, že vnitrostátní soud musí před udělením přístupu k takovým údajům provést individuální posouzení přiměřenosti udělení takového přístupu, italská vláda zdůraznila, že vnitrostátní soud je v souladu s článkem 101 Costituzione della Repubblica Italiana (Ústava Italské republiky) a článkem 1 trestního zákoníku vázán zásadou legality, a nemůže tedy přijmout to, co označila za kreativní výklad práva. Je na předkládajícím soudu, aby vyložil použitelná ustanovení vnitrostátního práva.

⁶⁶ – Neumožňuje-li to vnitrostátní právo a s výhradou dodržení mimo jiné článku 49 Listiny.

⁶⁷ – Trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně tři roky.

⁶⁸ – Článek 52 odst. 1 Listiny stanoví, že zákon musí stanovit jakékoliv omezení výkonu práva uznaného Listinou. Z výše uvedeného vyplývá, že vnitrostátní soudy jsou v zásadě vázány vnitrostátními právními předpisy, které taková omezení obsahují.

usnadnění přístupu k citlivým údajům, přiměřený cíli veřejného zájmu, kterým je boj proti tomuto trestnému činu. Předkládající soud musí v tomto ohledu vzít v úvahu a zvážit všechny relevantní práva a zájmy, včetně mimo jiné újmy způsobené vlastnickým právům obětí chráněným článkem 17 Listiny, a skutečnost, že mobilní telefony mohou obsahovat velmi citlivé informace týkající se soukromého, profesního a finančního života jejich majitelů⁶⁹. Přístup k dotčeným údajům může být jediným účinným prostředkem, který je k dispozici pro vyšetřování a stíhání předmětných trestných činů a pro zajištění toho, aby jejich dosud neznámí pachatelé nejednali beztrestně. Práva třetích osob⁷⁰ musí být rovněž zohledněna.

43. Pokud jde o práva třetích osob, ze spisu předkládajícího soudu vyplývá⁷¹, že státní zástupce v Bolzanu požadoval přístup k údajům týkajícím se komunikace z odcizených mobilních telefonů od 29. října 2021, pokud jde o první krádež spáchanou dne 27. října 2021⁷², a od 20. listopadu 2021, pokud jde o druhou krádež spáchanou tohoto dne⁷³. Uvedená data ukazují, že žádosti o přístup zasahují do práv obětí zaručených zejména článku 7, 8 a 11 Listiny ve velmi omezené míře⁷⁴. Italská vláda ve svém písemném vyjádření rovněž uvedla, že vnitrostátní řízení se týká pouze údajů, které by byly užitečné pro identifikaci pachatele (pachatelů) dotčených krádeží. V případě, že by byly identifikovány hovory se třetími osobami nebo od třetích osob, které nesouvisí s krádeží, byly by tyto údaje zničeny v souladu s článkem 269 trestního řádu⁷⁵. Konečně čl. 132 odst. 3c legislativního nařízení č. 196/2003 stanoví, že údaje získané v rozporu s odstavci 3 nebo 3a uvedeného nařízení nelze použít⁷⁶.

VI. Závěry

44. S ohledem na výše uvedené úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na předběžnou otázku Tribunale di Bolzano (Okresní soud v Bolzanu, Itálie) následovně:

„Článek 15 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (Směrnice o soukromí a elektronických komunikacích), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/136/ES ze dne 25. listopadu 2009, jakož i články 7, 8 a 11 a čl. 52 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie

musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě, která vyžaduje, aby soud povolil státnímu zástupci přístup k údajům zákonně uchovávaným poskytovateli služeb elektronických komunikací, a které umožňují vyvodit přesné závěry týkající se soukromého života uživatele, pokud jsou takové údaje důležité pro zjištění skutkového stavu a existují dostatečné

⁶⁹ – Mobilní telefony mohou obsahovat fotografie, zdravotní údaje, bankovní výpisy, hesla atd. Krádež mobilního telefonu tedy může ohrozit digitální identitu jeho majitele a její následky mohou výrazně převýšit ztrátu jeho peněžní hodnoty. Předkládající soud by proto měl zohlednit a zvážit také jakoukoliv případnou újmu na právech obětí mimo jiné podle článků 7, 8 a 17 Listiny.

⁷⁰ – Jako například obětí údajného trestného činu.

⁷¹ – S výhradou ověření předkládajícím soudem.

⁷² – Spisová značka RGNR 9228/2021.

⁷³ – Spisová značka RGNR 9794/2021.

⁷⁴ – Ačkoli se tyto údaje mohou týkat komunikace uskutečněné vůči oběti po datu krádeže, netýkají se ve skutečnosti komunikace, kterou uskutečnila oběť, ani jejích lokalizačních údajů.

⁷⁵ – Podle italské vlády, použitelné znění čl. 269 odst. 2 trestního řádu stanoví, že „[...] záznamy se uchovávají až do vynesení konečného rozsudku. V zájmu ochrany důvěrnosti však mohou dotčené strany požádat soudce, který odposlech povolil nebo potvrdil, aby záznamy, jež nebyly založeny do spisu, zničil“ (z důvodu jejich bezpředmětnosti). Zatímco přístup k údajům o nevinných třetích osobách je neomezený, použití těchto údajů je podle všeho, s výhradou ověření předkládajícím soudem, vymezeno vnitrostátním právem.

⁷⁶ – V žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce není vysvětlen přesný význam tohoto ustanovení ani jeho použití v praxi.

důkazy o spáchání závažného trestného činu ve smyslu vnitrostátního práva, za který lze uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně tři roky. Vnitrostátní soud musí před udělením přístupu provést individuální posouzení, zda je zásah do základních práv, k němuž dochází v důsledku udělení takového přístupu, přiměřený, mimo jiné s ohledem na závažnost konkrétního trestného činu a skutkové okolnosti případu.“